

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 26.2.2020 r.
COM(2020) 100 final

KOMUNIKAT KOMISJI

Aktualizacja sprawozdania ze wzmocnionego nadzoru – Grecja, luty 2020 r.

{SWD(2020) 45 final}

KONTEKST

Rozwój sytuacji gospodarczej i polityka gospodarcza w Grecji są monitorowane w ramach europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej oraz w ramach wzmocnionego nadzoru zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 472/2013⁽¹⁾. Wprowadzenie wzmocnionego nadzoru w Grecji ⁽²⁾ uznaje fakt, iż w średnim okresie Grecja musi w dalszym ciągu przyjmować środki w celu usunięcia źródeł lub potencjalnych źródeł problemów ekonomicznych i finansowych, a jednocześnie realizować reformy strukturalne z myślą o wspieraniu solidnego i trwałego wzrostu gospodarczego.

Wzmocniony nadzór zapewnia kompleksowe ramy monitorowania rozwoju sytuacji gospodarczej i realizacji polityk koniecznych do zapewnienia trwałego ożywienia gospodarczego. Umożliwia regularną ocenę najnowszych zmian sytuacji gospodarczej i finansowej w Grecji, a także monitorowanie warunków finansowania państwa i aktualizację analizy zdolności obsługi zadłużenia. Wzmocniony nadzór zapewnia też ramy oceny ogólnego zobowiązania, jakie podjęła Grecja na forum Eurogrupy w dniu 22 czerwca 2018 r., do kontynuowania i zakończenia reform przyjętych w ramach programu Europejskiego

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 472/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru gospodarczego i budżetowego nad państwami członkowskimi należącymi do strefy euro dotkniętymi lub zagrożonymi poważnymi trudnościami w odniesieniu do ich stabilności finansowej, Dz.U. L 140 z 27.5.2013, s. 1.

⁽²⁾ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2018/1192 z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie wprowadzenia wzmocnionego nadzoru w Grecji (Dz.U. L 211 z 22.8.2018, s. 1), decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2019/338 z dnia 20 lutego 2019 r. w sprawie przedłużenia wzmocnionego nadzoru w Grecji (Dz.U. L 60 z 20.2.2019, s. 17), decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2019/1287 z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie przedłużenia wzmocnionego nadzoru w Grecji (Dz.U. L 202 z 31.7.2019, s. 110), decyzja wykonawcza Komisji 2020, C(2020)901 z dnia 19 lutego 2020 r.

Mechanizmu Stabilności i do zapewnienia, by cele ważnych reform przyjętych w ramach programów pomocy finansowej były zabezpieczone. W tym kontekście wzmocniony nadzór umożliwia monitorowanie realizacji zobowiązań szczegółowych dotyczących dokończenia w uzgodnionym terminie, do połowy 2022 r., kluczowych reform strukturalnych rozpoczętych w ramach programu w sześciu obszarach: (i) polityki budżetowej i budżetowo-strukturalnej, (ii) dobrobytu społecznego, (iii) stabilności finansowej, (iv) rynków pracy i rynków produktowych, (v) prywatyzacji oraz (vi) modernizacji administracji publicznej ⁽³⁾. W niniejszym sprawozdaniu oceniono dziesięć zobowiązań szczegółowych, których termin wyznaczono na koniec 2019 r., a ponadto monitorowane są działania następne związane z wcześniejszymi zobowiązaniami.

Niniejszy dokument jest piątym sprawozdaniem ze wzmocnionego nadzoru w Grecji. Jest on publikowany wraz z dotyczącym Grecji sprawozdaniem krajowym na 2020 r. w ramach europejskiego semestru. W niniejszym sprawozdaniu oparto się na ustaleniach misji, którą w dniach 22–24 stycznia 2020 r. przeprowadziła w Atenach Komisja wraz z Europejskim Bankiem Centralnym ⁽⁴⁾. Międzynarodowy Fundusz Walutowy uczestniczył w tych pracach w kontekście swojego cyklu monitorowania poprogramowego, zaś Europejski Mechanizm Stabilności brał w nich udział w ramach systemu wczesnego ostrzegania oraz zgodnie z protokołem ustaleń z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie stosunków roboczych między Komisją Europejską a Europejskim Mechanizmem Stabilności.

OGÓLNA OCENA POSTĘPÓW W REALIZACJI ZOBOWIĄZAŃ DO PRZEPROWADZENIA REFORM

W niniejszym sprawozdaniu stwierdza się, że Grecja poczyniła postępy w realizacji szczegółowych zobowiązań do reform, wyznaczonych na koniec 2019 r. Środki uzupełniające, wprowadzane lub zapowiedziane przez rząd, powinny umożliwić zakończenie tych reform na czas przed szóstym sprawozdaniem dotyczącym wzmocnionego nadzoru zaplanowanym na maj 2020 r. Wymaga to stałego zaangażowania greckich władz, zwłaszcza w sektorze finansowym, w którym potrzebne są znaczące dalsze działania.

- Dziesięć zobowiązań szczegółowych wyznaczonych na koniec 2019 r. obejmuje istotne reformy mające na celu zwiększenie efektywności greckiego sektora publicznego, podniesienie skuteczności polityki społecznej, realizację programu prywatyzacji oraz dalszą poprawę jakości otoczenia biznesu. Władze zakończyły lub wkrótce zakończą realizację niektórych najważniejszych zobowiązań, takich jak reformy mające zwiększyć zdolności niezależnego urzędu ds. dochodów publicznych oraz tworzenie elektronicznych schematów organizacyjnych dla sektora publicznego w ramach strategii zarządzania zasobami ludzkimi. Harmonogram wykonania pozostałych kluczowych zobowiązań szczegółowych dostosowano, biorąc pod uwagę złożoność projektów lub narosłe opóźnienia. Dotyczy to na przykład wdrażania filaru

⁽³⁾ https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf.

⁽⁴⁾ Pracownicy EBC uczestniczyli w misji weryfikacyjnej zgodnie z kompetencjami EBC, w związku z czym zapewniali wiedzę ekspercką w zakresie polityk sektora finansowego i kwestii o zasadniczym znaczeniu makroekonomicznym, takich jak główne cele budżetowe oraz potrzeby w zakresie zrównoważonego rozwoju i finansowania. Misję weryfikacyjną poprzedziła misja techniczna zorganizowana w dniach 13–21 stycznia 2020 r.

zatrudnienia programu dochodów z solidarności społecznej, którego celem jest wspieranie długoterminowego i trwałego wzrostu zatrudnienia, a także programu prywatyzacji, pomimo przyspieszenia utrzymującego się od ostatniego sprawozdania. Pełen przegląd sytuacji zawarto w załączniku. Zachęca się władze do przedstawienia dodatkowych środków w celu zapewnienia odpowiednich postępów w realizacji reform, których harmonogramy dostosowano, jak na przykład w obszarze zarządzania finansami publicznymi lub obciążeń regulacyjnych przedsiębiorstw.

- Jeżeli chodzi o stałe zobowiązania, trwa wdrażanie planu strategicznego Helleńskiej Korporacji ds. Aktywów i Udziałów oraz notuje się postępy w zakresie niektórych transakcji planu rozwoju aktywów, natomiast przyspieszyć należy realizację planu rozliczania zaległości finansowych oraz pobór nadpłaconych kwot (ang. „clawback”) w opiece zdrowotnej. W przypadku zobowiązań sektora finansowego nadal notuje się pewne postępy w zakresie reform niezbędnych do wyeliminowania narosłych kredytów zagrożonych. Wciąż jednak istnieje potrzeba bardziej priorytetowego traktowania i przyspieszenia niektórych istotnych działań. W szczególności opóźnia się rozpatrywanie zaległych spraw dotyczących niewypłacalności gospodarstw domowych, a postępy w usuwaniu barier dla skutecznego prowadzenia aukcji elektronicznych nadal są ograniczone.
- Równocześnie władze realizują zobowiązania wyznaczone na połowę 2020 r., które zostaną ocenione w drugiej połowie roku. Swoje działania podejmują w ścisłej współpracy z instytucjami oraz wprowadzają środki wykraczające poza zobowiązania podjęte na forum Eurogrupy, w ramach szerszego programu reform, na przykład w obszarze dobrego stanowienia prawa, e-rządzenia i edukacji.

PERSPEKTYWY GOSPODARCZE I BUDŻETOWE

Ożywienie gospodarcze utrzymało się w 2019 r. i przewiduje się jego dalsze wzmocnienie. Według prognoz wzrost gospodarczy w 2019 r. miał osiągnąć 2,2 %, a więc znacznie powyżej średniej dla strefy euro wynoszącej 1,2 %, głównie z powodu dobrych wyników eksportu. Udany sezon turystyczny pobudził eksport usług, ale odporny pozostał także eksport towarów, mimo niższego wzrostu w strefie euro. W 2020 r. oczekuje się zwiększenia wzrostu gospodarczego do 2,4 %, wraz z rosnącym popytem krajowym, któremu sprzyjają pozytywne prognozy i korzystne dla wzrostu przesunięcie podatkowe zawarte w budżecie na 2020 r. Według przewidywań utrzyma się ożywienie na rynku pracy i wskaźnik bezrobocia spadnie do 15,2 % w 2020 r., zaś inflacja w najbliższym okresie ma pozostać ograniczona.

Perspektywy są uzależnione od czynników wpływających zarówno na poprawę, jak i pogorszenie sytuacji. Ostatnie rewizje danych statystycznych i wskaźniki odzwierciedlające oczekiwania przedsiębiorstw i konsumentów wskazują na możliwość poprawy sytuacji w latach 2019 i 2020. Prognozy są ostrożne, jeżeli chodzi o wpływ sektora zagranicznego na wzrost w 2020 r., także ze względu na powoli rosnące jednostkowe koszty pracy w Grecji, ale obserwowane w 2019 r. i wcześniej zwiększenie udziałów w rynku eksportowym może się okazać trwalsze, zwłaszcza w powiązaniu ze wzrostem wydajności. Ryzyko pogorszenia sytuacji wiąże się przede wszystkim z niepewną sytuacją geopolityczną i utrzymującymi się napięciami politycznymi w szerszym regionie, a także z niewystarczającą realizacją planowanych projektów inwestycji publicznych i ich wpływem na popyt krajowy. Prognozy zależą od utrzymania ścieżki reform uzgodnionej w ramach wzmocnionego nadzoru. W szczególności zapewnianie finansowania inwestycji za

pośrednictwem sektora bankowego zależeć będzie od szybkiego wdrożenia reform sektora finansowego, mających wesprzeć zdolność banków do pośredniczenia.

Na podstawie wstępnych danych za 2019 r. przewiduje się, że Grecja przekroczy docelowy poziom nadwyżki pierwotnej wynoszący 3,5 % PKB, a więc piąty rok z rzędu z przewagą osiągnie swoje cele budżetowe. Według prognoz nadwyżka pierwotna w 2019 r. miała wynieść około 4 % PKB, po uwzględnieniu 186 mln EUR „dywidendy socjalnej” przyznanej gospodarstwom domowym w trudnej sytuacji oraz rozliczenia na koniec roku zobowiązania z tytułu świadczenia usług publicznych w wysokości 200 mln EUR. Odpowiadająca temu nadwyżka nominalna wyniosła 1,6 % PKB, w porównaniu z deficytem 0,8 % PKB prognozowanym dla strefy euro. Nie uwzględniając płatności na koniec roku, saldo, które według prognoz z poprzedniego sprawozdania miało wynieść 3,8 % PKB, miałoby sięgnąć około 4,2 % PKB. Różnicę tę można przypisać przede wszystkim wyższym niż przewidywano dochodom ze składek na ubezpieczenia społeczne i podatków oraz niepełnej realizacji wydatków na spożycie. Wyższe dochody były częściowo spowodowane czynnikami jednorazowymi.

Poziom inwestycji sektora instytucji rządowych i samorządowych był o 1,1 % PKB niższy, niż początkowo planowano, ale miało to zasadniczo neutralny wpływ na saldo. Aby zająć się nawracającym problemem niepełnego wykorzystania środków w budżecie na inwestycje publiczne, władze zaczęły wdrażać plan działania usprawniający jego monitorowanie. Plan ten jest aktualnie realizowany i ma zostać zakończony przed upływem 2021 r. Plany stworzenia instrumentu przygotowywania projektów są na wczesnym etapie, ale oczekuje się, że przyczynią się do lepiej ukierunkowanego i pełniejszego wykonania budżetu na inwestycje publiczne. Niepełne wykonanie budżetu na inwestycje publiczne budzi rosnące zaniepokojenie także w związku z pracami technicznymi nad możliwym wykorzystaniem ekwiwalentu dochodu SMP-ANFA na uzgodnione inwestycje (zob. też poniżej).

Władze rozpoczęły wykonanie budżetu na 2020 r., który w poprzednim sprawozdaniu został oceniony jako zgodny z celem budżetowym 3,5 % PKB, i przewidują pojawienie się na wiosnę przestrzeni fiskalnej umożliwiającej finansowanie dodatkowych środków. Rząd zamierza dalej obniżać podatek od nieruchomości ENFIA, a zarazem zwiększać jego podstawę opodatkowania, a także ograniczać specjalny podatek solidarnościowy i składki na ubezpieczenie społeczne. Z tego względu istnieje ryzyko, że odroczone zostanie zapowiedziane w lipcu 2019 r. stopniowa redukcja do 20 % podatku od osób prawnych. Ocena tych środków zostanie przeprowadzona w ramach przygotowywania średnioterminowej strategii fiskalnej, która ma być gotowa w maju 2020 r., wówczas ponownie ocenione zostaną także niektóre z pomniejszych środków polityki budżetowej zawartych w budżecie na 2020 r. Oczekuje się, że średnioterminowa strategia fiskalna uwzględni także planowaną reformę emerytalną, która jest aktualnie opracowywana w sposób neutralny dla budżetu – w odpowiedzi na orzeczenie Rady Stanu z 2019 r. – oraz koszty rozliczenia zaległych wezwań do zapłaty na podstawie gwarancji dla kredytów bankowych, o wartości 1,1 % PKB w ciągu pięciu lat.

Zważywszy na rosnące przepływy migracyjne, władze zwróciły uwagę, że obecny korektor dotyczący migracji nie odzwierciedla w pełni łącznych kosztów kryzysu

migracyjnego ⁽⁵⁾. Uzgodniony korektor migracji umożliwia usunięcie z salda pierwotnego maksymalnie do 0,2 % PKB wydatków związanych z migracją (po odliczeniu unijnych funduszy), ale na podstawie obecnej metodyki rzeczywiste kwoty odliczane od salda pierwotnego są stale poniżej tego poziomu. Władze greckie i instytucje Unii rozpoczęły ocenę przeszkód, jakie utrudniają władzom rozliczenie łącznych kosztów za pomocą tego korektora, i w kolejnym sprawozdaniu przedstawia swoje ustalenia.

W ujęciu ogólnym perspektywy budżetowe i gospodarcze Grecji poprawiły się. Stałe solidne wyniki budżetowe i sprzyjająca wzrostowi polityka wpłynęły na klimat gospodarczy, a wskaźniki nastrojów gospodarczych zbliżają się do poziomów sprzed kryzysu. Grecji udało się ponownie wejść na rynek obligacji państwowych, osiągając rekordowo niskie poziomy oferowanej stopy zwrotu. Spready rentowności greckich obligacji skurczyły się znacznie w ostatnim roku, a lepsze perspektywy gospodarcze doprowadziły do stopniowego podniesienia ratingu kredytowego Grecji. Realizacja zobowiązań w zakresie reform będzie miała zasadnicze znaczenie dla zachowania średnio- i długoterminowych perspektyw wzrostu.

Mimo iż perspektywy są pozytywne, finansom publicznym Grecji wciąż zagrażają ryzyka fiskalne, które trudno jest na tym etapie ocenić w sposób ilościowy. Po pierwsze, niezależnie od niedawnego orzeczenia Rady Stanu dotyczącego przeszłej reformy emerytalnej, wciąż zawisła jest duża liczba spraw o wypłacenie emerytom należności za okres wsteczny; sprawy te zostaną rozpatrzone przez Radę Stanu w „pilotażowym postępowaniu”, aby zapewnić zharmonizowane podejście we wszystkich sądach. Dodatkowe ryzyko fiskalne wynika ze spraw sądowych przedsiębiorstwa Attikos Helios, działającego w branży turystycznej i hotelarskiej, przeciwko publicznej spółce działającej na rynku nieruchomości. Sprawa toczy się obecnie przed sądem apelacyjnym w Atenach. Dodatkowa presja fiskalna może się wiązać z planowanymi działaniami dotyczącymi prywatnego uzupełniającego funduszu emerytalnego Narodowego Banku Grecji (prywatny bank komercyjny). Skutki dla budżetu zależą będą od terminu statystycznego ujęcia transferu zobowiązań emerytalnych do sektora instytucji rządowych i samorządowych, a także od orzeczeń w dwóch zawisłych sprawach sądowych, w które zaangażowane są wszystkie strony (państwo, bank i emeryci).

Rozpoczęły się dyskusje na szczeblu technicznym, dotyczące możliwego wykorzystania ekwiwalentu dochodu SMP-ANFA na zmniejszenie potrzeb finansowych brutto lub na inne uzgodnione inwestycje. W nawiązaniu do wydanego przez Eurogrupę w grudniu 2019 r. odpowiedniego upoważnienia ⁽⁶⁾ władze przedstawiły podczas misji wzmocnionego nadzoru swoje wstępne wnioski na temat wykorzystania ekwiwalentu dochodu SMP-ANFA i związanego z tym wpływu na saldo strukturalne. Instytucje Unii prowadzą dyskusje z władzami na szczeblu technicznym i zamierzają przedstawić Eurogrupie wyniki tych rozmów w czerwcu 2020 r. Panuje ogólne przekonanie, że inwestycje powinny sprzyjać

⁽⁵⁾ Definicję obowiązującego korektora dotyczącego migracji można znaleźć w opinii Komisji na temat projektu planu budżetowego Grecji, SWD(2018) 516, przypis 5.

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/c_2018_8016_el_en.pdf

⁽⁶⁾ Eurogrupa upoważniła instytucje Unii do rozpoczęcia na szczeblu technicznym prac dotyczących możliwego wykorzystania ekwiwalentu dochodu SMP i ANFA na zmniejszenie potrzeb finansowych brutto lub na sfinansowanie wzajemnie uzgodnionych inwestycji, zgodnie z uzgodnionymi celami budżetowymi i oświadczeniem Eurogrupy z czerwca 2018 r. Oświadczenie Eurogrupy w sprawie Grecji z dnia 4 grudnia 2019 r.: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/12/04/eurogroup-statement-on-greece-of-4-december-2019/>.

wzrostowi. Władze zaproponowały też stworzenie mechanizmu „wygladzania” fiskalnego umożliwiającego uwzględnienie przekroczenia w przeszłości docelowych poziomów nadwyżki pierwotnej w następnym roku, a także obniżenie docelowych poziomów nadwyżki pierwotnej do 2022 r. Wszelkie propozycje, które zmieniają porozumienie zawarte z partnerami europejskimi w czerwcu 2018 r., trzeba będzie omówić na forum Eurogrupy, uwzględniając zgodność z unijnymi ramami budżetowymi i zdolność obsługi zadłużenia.

FINANSE PAŃSTWOWE I ZDOLNOŚĆ OBSŁUGI DŁUGU PAŃSTWOWEGO

Grecja wzmocniła swoją obecność na rynku obligacji państwowych, emitując nowe obligacje w styczniu 2020 r. W szczególności, w końcu stycznia wyemitowano 15-letnie obligacje na kwotę 2,5 mld EUR. Przy dużym zainteresowaniu ze strony inwestorów wartość portfela zamówień była bliska 19 mld EUR, a osiągnięta rentowność na poziomie 1,9 % była niższa od oczekiwanej. Około 84 % sprzedanych na aukcji obligacji trafiło do inwestorów zagranicznych, głównie inwestorów „real money”. Po raz pierwszy od czasu kryzysu Grecja wyemitowała obligacje o tak długim terminie zapadalności na otwartej aukcji i również po raz pierwszy wyemitowała obligacje, których termin zapadalności przypada po końcu obecnego okresu odroczenia pożyczek z Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej, a więc po 2032 r. Wynika z tego, że inwestorzy dostrzegają ograniczone ryzyko prolongowane także i w tym horyzoncie czasowym. Na podstawie strategii finansowania można oczekiwać w tym roku dalszej emisji obligacji, które mogą sfinansować następne przedterminowe spłaty długu publicznego i zadłużenia sektora prywatnego. Spready rentowności obligacji skarbowych w dalszym ciągu spadały i różnica 10-letnich obligacji względem obligacji niemieckich osiągnęła poziom 140 punktów bazowych w lutym, a rating kredytowy Grecji dalej się poprawiał. Grecja nadal utrzymuje swój znaczący bufor gotówkowy: państwowe rezerwy gotówkowe na koniec 2019 r. szacuje się na około 23,5 mld EUR, co wystarcza na pokrycie potrzeb finansowych na ponad dwa lata pod warunkiem przestrzegania docelowych poziomów salda pierwotnego.

Przeprowadzono sekwencyjną aktualizację analizy zdolności obsługi zadłużenia. Aktualizacja założeń makroekonomicznych i najnowsze dane dotyczące emisji obligacji sugerują, że zadłużenie będzie się nadal zmniejszać (z wyjątkiem przejściowego wzrostu spowodowanego kapitalizacją odroczonej odsetek w 2033 r.), ale do 2040 r. utrzyma się na poziomie powyżej 100 % PKB. Inny scenariusz, uwzględniający dodatkową aktualizację stóp oprocentowania wynikającą z modelowania w oparciu o aktualne ramy, wskazuje, że zadłużenie pozostanie na poziomie powyżej 100 % PKB do 2039 r. Na koniec okresu objętego prognozą potrzeby finansowe brutto Grecji sięgają około 13,5 % PKB według pierwszego scenariusza, zaś 12 % według drugiego scenariusza. Kompleksowa rewizja założeń stosowanych przez instytucje Unii do analizy zdolności obsługi zadłużenia jest w toku i zostanie zakończona przed wydaniem 6. sprawozdania dotyczącego wzmocnionego nadzoru.

SYSTEM PODATKOWY I ZARZĄDZANIE FINANSAMI PUBLICZNYMI

Poczyniono istotne postępy w zakresie poszerzenia podstawy opodatkowania na potrzeby podatku od nieruchomości ENFIA na okres podatkowy w 2020 r., zwiększając odsetek mieszkańców objętych systemem strefowym z 85 % do 98 %. Nowa ogólnokrajowa aktualizacja wyceny ma się zakończyć wiosną 2020 r. w celu dostosowania do połowy 2020 r. wartości podatku od nieruchomości do cen rynkowych, co stanowi zobowiązanie szczegółowe. Budżet na 2020 r. zakłada prawie całkowicie neutralne dla budżetu opodatkowanie nieruchomości w oparciu o nowe wartości, przy niewielkim wzroście

dochodów z podatku ENFIA o 140 mln EUR w porównaniu z 2019 r. Poszerzenie podstawy opodatkowania może zapewnić pole do restrukturyzacji stawek i progów podatku od nieruchomości.

W 2019 r. liczba pracowników niezależnego urzędu ds. dochodów publicznych (IAPR) wzrosła, ale nie osiągnęła zakładanego na koniec 2019 r. celu (zobowiązanie szczegółowe na koniec 2019 r., zastąpione środkami równoważnymi). Liczba pracowników zwiększyła się w 2019 r. do 11 902, a więc o 264 w porównaniu z początkiem roku. Ze względu na wcześniejsze opóźnienia faktyczny poziom zatrudnienia pozostał jednak niższy niż początkowy cel 12 500. Przedłużenie mandatu szefa niezależnego urzędu jest gwarancją kontynuacji działań i ułatwi przekształcenie tej instytucji w skuteczny i wydajny organ podatkowy zgodnie z najlepszymi praktykami.

Ogółem zauważa się postępy w stosowaniu dodatkowych środków uzgodnionych z uwagi na niewypełnienie celu dotyczącego zatrudnienia, zwłaszcza w przypadku reformy zasobów ludzkich i problemów mieszkaniowych, oraz oczekuje się, że środki te będą dalej wdrażane do końca kwietnia 2020 r. Przyjęto uzupełniające przepisy dotyczące grup zaszeregowania, będące warunkiem wstępnym reformy zasobów ludzkich, natomiast nawiązujące do nich prawodawstwo określające ramy wynagrodzeń w zależności od systemu zaszeregowania ma zostać przyjęte do końca kwietnia. Jeżeli chodzi o ramy IT, wskazano główne obszary, w których do kwietnia 2020 r. wyjaśnić należy kompetencje i zasoby urzędu oraz właściwych służb ministerstwa ds. e-rządzenia, co powinno umożliwić uzgodnienie umowy o gwarantowanym poziomie usług do połowy 2020 r. Określono również szczegółowy plan przeniesienia urzędu do jednej lokalizacji; podjęto decyzję o wyprowadzce podmiotu publicznego obecnie zajmującego ten lokal i oczekuje się, że do marca 2020 r. urząd otrzyma ofertę gwarantującą wynajem. Zgodnie z tym planem do kwietnia 2021 r. urząd powinien przeprowadzić się do nowej siedziby.

Władze robią postępy w zakresie niektórych kluczowych projektów zwiększających zdolność urzędu i przygotowują bardziej ambitny plan walki z przemytem. Prowadzone są prace nad informatycznym systemem poboru dochodów *end-to-end* (zobowiązanie szczegółowe na połowę 2021 r.) oraz modelowym biurem poboru, a jednocześnie realizowany jest plan wprowadzenia w 2020 r. e-fakturowania. Władze planują także wzmocnienie operacyjnego centrum koordynacyjnego, które zostało ustanowione w ramach zobowiązania programowego w celu zwalczania przemytu i koordynowania właściwych służb. W ostatnim czasie zdolność centrum została ograniczona, ponieważ nie przedłużono umów pracownikom oddelegowanym, ale wkrótce oczekuje się przyjęcia prawa pierwotnego, które ma rozwiązać ten problem. Władze planują podnieść rangę członków komitetu sterującego centrum do poziomu wiceministrów i szefa urzędu, co miałyby zwiększyć skuteczność koordynacji. Z operacyjnego punktu widzenia centrum pozostanie częścią struktur urzędu, a jego ogólne zdolności zostaną zwiększone.

Władze ponownie otworzyły system ratalnej spłaty (w 120 ratach) składek na ubezpieczenie społeczne dla osób, które wypadły z tego systemu. Budzi to pewne obawy dotyczące wiarygodności zobowiązania władz do zaprzestania praktyki oferowania długoterminowych systemów ratalnych *ad hoc*. Władze twierdziły, że wielu dłużników wypadło z systemu bez własnej woli, z powodu błędów w systemie IT. Przyjęte przepisy prawne, które umożliwiają powrót do systemu do końca maja 2020 r., wydają się jednak nieproporcjonalnie korzystne, zarówno jeżeli chodzi o okres powrotu do systemu, jak i kwalifikowalność, ponieważ dopuszczają do systemu także dłużników, którzy faktycznie nie przestrzegali zasad. Za pozytywny uznaje się więc fakt, że władze zgłosiły nowelizację

wspomnianych przepisów, która zakłada skrócenie okresu powrotu do systemu do końca marca 2020 r. oraz ograniczenie kwalifikowalności.

Na koniec 2019 r. stan zaległości finansowych netto wynosił 1,2 mld EUR, a więc o 220 mln EUR powyżej docelowego poziomu wyznaczonego w planie rozliczania zaległości finansowych z października 2019 r. (zobowiązanie stałe). W porównaniu ze stanem z sierpnia 2019 r. zaległości finansowe netto zmniejszyły się o 50 mln EUR. Przyczyną większości opóźnień są: nieefektywne rozpatrywanie wniosków o świadczenia emerytalne oraz błędy w dokładnym obliczaniu zaległości netto z tytułu świadczeń emerytalnych. Pewne luki względem docelowych poziomów odnotowano także w przypadku zaległości finansowych instytucji rządowych i samorządowych na szczeblu regionalnym i lokalnym. Opracowywane są dodatkowe środki, dotyczące zwłaszcza zaległości z tytułu świadczeń emerytalnych, i niektóre zaczęto już wdrażać. Środki te obejmują szereg zmian legislacyjnych regulujących niektóre płatności z tytułu zaległości finansowych, ściślejsze monitorowanie, dodatkowe szkolenia i wymianę najlepszych praktyk. Władze w dalszym ciągu deklarują zobowiązanie do realizacji planu rozliczania zaległości finansowych z października 2019 r. i przewidują, że uda im się osiągnąć cel rozliczenia wszystkich zaległości z tytułu świadczeń emerytalnych do połowy 2021 r.

Choć stan zaległości finansowych netto zmniejsza się, narastają nowe zaległości, co wskazuje na słabości w łańcuchu płatności i funkcjonowaniu kontroli wewnętrznej. W kontekście ustanawiania łańcuchów terminowych płatności, brak skutecznych mechanizmów kontroli wewnętrznej wciąż budzi zaniepokojenie i spowalnia przetwarzanie płatności, zwłaszcza w podmiotach, w których ostatnio zniesiono audyty *ex ante* przeprowadzane przez trybunał obrachunkowy. Trybunał prowadzi szeroko zakrojone badanie sondażowe na ten temat wśród administracji publicznej, aby przyspieszyć ustanowienie skutecznych systemów kontroli wewnętrznej do końca bieżącego roku oraz w razie potrzeby zapewnić dalsze wskazówki. Główny urząd rachunkowy zobowiązał się do zbadania zaleceń dotyczących usprawnienia łańcucha płatności w ramach niedawnego projektu wsparcia technicznego udzielonego przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy oraz do podjęcia działań łagodzących w razie konieczności.

Wprowadzone zostały ramy monitorowania środków pieniężnych w systemie rachunkowości skarbu państwa, a jednocześnie realizowany jest projekt pilotażowy dotyczący prognoz w zakresie środków pieniężnych (oba stanowią zobowiązania szczegółowe na koniec 2019 r.). Wszystkie znaczące podmioty sektora instytucji rządowych i samorządowych posiadają konta w Banku Grecji (Bank of Greece) i wykorzystują je do otrzymywania państwowych dotacji lub dofinansowania. Niektóre mniejsze jednostki jeszcze nie dołączyły do tego systemu, ale główny urząd rachunkowy przewiduje podjęcie wkrótce działań, aby zapewnić objęcie nim wszystkich podmiotów. Realizację projektu pilotażowego dotyczącego prognoz w zakresie środków pieniężnych rozpoczęto pod koniec 2019 r., a jego wynikiem ma być opracowanie strategii wdrożenia go na szerszą skalę, obejmującą pozostałe podmioty, do października 2020 r. Z uwagi na złożoność projektu zostanie on oceniony na podstawie wstępnego sprawozdania, które ma być gotowe do końca marca, oraz projektu strategii pełnego wdrożenia, do końca kwietnia.

W ujęciu ogólnym odnotowuje się postępy we wdrażaniu jednolitego planu kont, które stanowi zobowiązanie szczegółowe administracji centralnej na połowę 2021 r., ale wciąż problematyczne jest jego wdrożenie we wszystkich instytucjach rządowych na szczeblu centralnym, w tym w budżecie inwestycji publicznych. Struktura zarządzania projektem

planu kont została znacząco wzmocniona i obecnie jest on uważany za narzędzie zarządzania finansami publicznymi o szerokim zastosowaniu, obejmującym udzielanie zamówień publicznych i e-fakturowanie. Postępy w pełnym wdrożeniu planu kont w budżecie inwestycji publicznych nie są jednak wystarczające. Zmieniony plan władz wymagać będzie dalszych prac, w szczególności jeżeli chodzi o wdrożenie planu kont na etapie planowania budżetu, przy jednoczesnym pełnym poszanowaniu zasady memoriałowej.

DOBROBYT SPOŁECZNY

Choć sytuacja społeczna nadal jest trudna, spodziewana jest jej dalsza poprawa dzięki łącznemu wpływowi ożywienia gospodarczego i reform opieki społecznej w ostatnich latach. Podjęto istotne działania, aby poprawić skuteczność, efektywność i przydatność systemu opieki społecznej: wprowadzono system minimalnego dochodu gwarantowanego oraz dodatek mieszkaniowy. Według najnowszych dostępnych danych w latach 2017–2018 odsetek osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zmniejszył się z 34,8 % do 31,8 %, natomiast odsetek osób doświadczających pogłębionej deprywacji materialnej spadł z 21,1 % do 16,7 %. Dodatek mieszkaniowy wprowadzie zapewnia wsparcie na pokrycie kosztów wynajmu mieszkań dla gospodarstw domowych w trudnej sytuacji, ale brak jest podobnego stałego wsparcia dla znajdujących się w trudnej sytuacji właścicieli mieszkań obciążonych kredytem hipotecznym⁽⁷⁾. Dokończenie reformy systemu rent inwalidzkich oraz przegląd systemu dotacji na lokalny transport publiczny mogłyby dalej poprawić skuteczność systemu opieki społecznej.

Władze przygotowują poprawki do prawodawstwa dotyczącego emerytur, aby dostosować je do wymogów decyzji Rady Stanu z 2019 r. Poprawki obejmą: wyższe stopy przyrostu świadczeń emerytalnych w przypadku przepracowanych ponad 30 lat, nowy system składek na ubezpieczenia społeczne dla osób samozatrudnionych oraz powrót do poziomów emerytur dodatkowych sprzed 2014 r., których obniżka została uznana za niezgodną z konstytucją. Podwyższenie stóp przyrostu świadczeń emerytalnych sprawi, że system będzie jeszcze bardziej korzystny dla osób o dłuższych karierach zawodowych, co prowadzić będzie do wysokich średnich stóp zastąpienia dochodów netto przez świadczenia emerytalne w porównaniu z normami europejskimi. Jeżeli chodzi o składki na ubezpieczenia społeczne, władze planują uniezależnić składki płacone przez osoby samozatrudnione od ich deklarowanego dochodu, a jednocześnie podnieść minimalną kwotę składki. Prognozowany wpływ na budżet nowych środków ma wynieść mniej niż 0,5 % PKB i władze planują sfinansować te koszty, przekierowując (część) zasobów z 13. emerytury wprowadzonej ponownie w 2019 r. Pozostała część budżetu wstępnie przydzielonego na 13. emeryturę zostanie wykorzystana na pokrycie kosztów polityki zdrowotnej i opieki społecznej, na przykład na wsparcie podwyżki minimalnego dochodu gwarantowanego w ramach programu dochodów z solidarności społecznej lub na wprowadzenie stałego świadczenia dla znajdujących się w trudnej sytuacji właścicieli mieszkań obciążonych kredytem hipotecznym.

Władze opracowały plan działania mający zaradzić opóźnieniom w ustanowieniu jednego funduszu ubezpieczeń społecznych, co stanowi zobowiązanie szczegółowe na połowę 2020 r. W nadchodzących miesiącach rozpocznie się wdrażanie ambitnego planu działania dotyczącego cyfryzacji jednego funduszu zabezpieczenia społecznego, w celu

⁽⁷⁾ Obecnie istniejący system ochrony głównego miejsca zamieszkania obowiązuje na mocy ustawy o niewypłacalności gospodarstw domowych (Katseli), a więc obejmuje tylko zagrożone kredyty hipoteczne, a ponadto przestanie obowiązywać w końcu kwietnia 2020 r.

połączenia systemów IT wszystkich poprzednich funduszy w terminie do końca 2020 r. oraz cyfryzacji usług – do połowy 2021 r. Władze zapowiedziały także decyzję włączenia funduszu emerytur dodatkowych do jednego funduszu zabezpieczenia społecznego, aby zwiększyć jego efektywność.

Ponownie uruchomiono procedury administracyjne w zakresie poboru nadpłaconych kwot (ang. „clawback”) (zobowiązanie stałe) i przygotowywane są środki mające ograniczyć ich wysokość. Trwa pobór nadpłaconych kwot z tytułu produktów leczniczych (za pośrednictwem wprowadzonego w 2019 r. systemu ratalnej spłaty w 120 ratach), natomiast w przypadku prywatnych klinik i innych świadczeniodawców proces ten wkrótce się rozpocznie. Stale rosnący poziom nadpłaconych kwot, zwłaszcza w przypadku produktów leczniczych, wzbudza zaniepokojenie. Władze planują zwiększyć wysiłki służące wdrożeniu obowiązkowych protokołów przepisywania leków/leczenia w celu ograniczenia niewłaściwych praktyk w zakresie przepisywania leków, a także wzmocnić własne zdolności w negocjacjach cen produktów leczniczych, zwłaszcza w przypadku drogich leków. Instytucje Unii Europejskiej zachęcają władze, aby rozważyły włączenie elementu podziału ryzyka do systemu nadpłaconych kwot oraz zapewniły adekwatność budżetów szpitali w stosunku do potrzeb mieszkańców w zakresie opieki zdrowotnej.

Po zapowiedzianym przekształceniu systemu ponownie notuje się postępy w tworzeniu kompleksowej sieci jednostek podstawowej opieki zdrowotnej, co stanowi zobowiązanie szczegółowe na połowę 2020 r. Zgodnie ze zmienioną strategią pozostałe 120 lokalnych jednostek opieki zdrowotnej („TOMY”) zacznie funkcjonować na terenie istniejących ośrodków zdrowia. Pełne wdrożenie sieci podstawowej opieki zdrowotnej wciąż jednak napotyka poważne przeszkody, m.in. związane z zatrudnieniem odpowiedniej liczby lekarzy rodzinnych oraz niepełną obowiązkową rejestracją i kierowaniem na konsultacje specjalistyczne. Dokończenie sieci obejmującej całą ludność kraju do połowy 2020 r. nie będzie możliwe, ale w nowej strategii zajęto się pewnymi głównymi przyczynami dotychczasowych opóźnień i władze są przekonane, że będą w stanie zakończyć pełne wdrożenie sieci, wraz z funkcjami kierowania na konsultacje specjalistyczne, do końca 2020 r.

Osiągnięcie docelowego poziomu 30 % scentralizowanych zamówień publicznych, stanowiące zobowiązanie szczegółowe na połowę 2020 r., będzie trudne, ale planowane uruchomienie zdecentralizowanych zamówień publicznych na szczeblu regionalnym może się przyczynić do przyspieszenia tego procesu. Władze przedłożyły zmienioną strategię dotyczącą scentralizowanych zamówień publicznych, a jednocześnie przekształciły nowy centralny organ ds. zamówień w ochronie zdrowia w podmiot prawa prywatnego. Nowa strategia przewiduje zdecentralizowany system zamówień na szczeblu regionalnym, który powinien zmniejszyć uciążliwość procedur administracyjnych, przyspieszyć procedurę przetargową i zapewnić więcej możliwości składania ofert. Władze planują lepiej wykorzystywać obserwatorium cen, aby zapewnić jak najszybsze korygowanie możliwych do uniknięcia nieefektywnych wydatków.

Reforma systemu rent inwalidzkich, stanowiąca zobowiązanie szczegółowe na połowę 2019 r., jest realizowana, ale ze znacznymi opóźnieniami wynikającymi z przyczyn leżących poza kontrolą władz. Nowa metodyka powinna była zostać opracowana na podstawie oceny projektu pilotażowego, której ostateczna wersja wciąż nie jest gotowa. Władze zgodziły się przedstawić do kwietnia 2020 r. nowy zmieniony harmonogram wdrożenia reformy w skali ogólnokrajowej, w którym uwzględnione zostaną problemy wskazane w projekcie sprawozdania z oceny. Władze zapowiedziały też zamiar dokonania

przeglądu całego zestawu świadczeń i usług dla osób niepełnosprawnych, aby usprawnić zapewnianie świadczeń rzeczowych i usług.

Ocena systemu dotacji na lokalny transport publiczny, stanowiąca zobowiązanie szczegółowe na koniec 2019 r., ma zostać zakończona do końca kwietnia 2020 r. Opóźnienie spowodowane jest dużą liczbą różnych beneficjentów (dziesięć różnych grup ludności otrzymuje te rodzaje dotacji) oraz zaangażowaniem różnych ministerstw.

POLITYKA FINANSOWA

Po zniesieniu we wrześniu 2019 r. ograniczeń w przepływie kapitału sytuacja sektora bankowego stale się poprawia, ale wciąż utrzymują się poważne ryzyka i problemy wynikające ze skutków kryzysu. W dalszym ciągu rośnie wartość depozytów krajowych, przyczyniając się do poprawy płynności greckich banków. Pojawiają się oznaki ożywienia rentowności banków, choć wciąż jest ona niska. Banki zapewniają zgodność z wymogami kapitałowymi, ale ich struktura kapitałowa jest w dużej mierze zależna od aktywów państwowych, zwłaszcza ze względu na wysoki poziom odroczonej podatków dochodowych. W 2019 r. dalej rosła akcja kredytowa netto banków na rzecz przedsiębiorstw niefinansowych, natomiast wzrost akcji kredytowej na rzecz gospodarstw domowych pozostał ujemny, w warunkach dalszego spadku oprocentowania kredytów bankowych.

W 2019 r. nastąpiło przyspieszenie redukcji kredytów zagrożonych, ale udział kredytów zagrożonych wciąż jest bardzo wysoki. Wartość kredytów zagrożonych zmniejszyła się do 71,2 mld EUR na koniec września 2019 r. – co oznacza spadek o 36 mld EUR w porównaniu z rekordowym poziomem z marca 2016 r. – i stanowiła 42,1 % wszystkich kredytów udzielonych klientom. Sprzedaż i umorzenia są jak dotychczas głównymi czynnikami spadku kredytów zagrożonych, natomiast wewnętrzna zdolność banków do asekuracji kredytów zagrożonych wciąż jest niewielka.

Pomyślne i szybkie wdrożenie programu ochrony aktywów Herkules mogłoby przyspieszyć ograniczenie kredytów zagrożonych w czterech bankach o znaczeniu systemowym. Program będzie realizowany przez 18 miesięcy, a przeznaczona na niego pula środków finansowych ma wynieść maksymalnie 12 mld EUR w postaci gwarancji państwowych. Wszystkie cztery banki o znaczeniu systemowym wyraziły zainteresowanie udziałem w programie i są w trakcie aktualizowania swoich strategii ograniczania kredytów zagrożonych, zgodnie z tym programem. Teraz istotne jest pomyślne i terminowe wdrożenie programu.

Władze pracują nad reformą obowiązujących fragmentarycznych ram niewypłacalności, która ma się przyczynić do realnego obniżenia zadłużenia prywatnego i publicznego w bliskiej perspektywie, a jednocześnie przyspieszyć wdrażanie istniejących narzędzi restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji kredytów zagrożonych oraz poprawić ich skuteczność. Opisane poniżej działania są monitorowane i oceniane w ramach wzmocnionego nadzoru jako część **zobowiązania stałego** do „dalszego wdrażania reform mających na celu uzdrowienie systemu bankowego, w tym wysiłków na rzecz rozwiązania problemu kredytów zagrożonych”:

- **Harmonizacja ram prawnych niewypłacalności:** trwają prace przygotowawcze nad harmonizacją i integracją zasad stosowanych wobec przedsiębiorstw i osób fizycznych w przypadku stwierdzenia niewypłacalności. Nowe ramy mają zostać przyjęte do końca kwietnia 2020 r. Niezależnie od wdrożenia w tym terminie nowych

ram system ochrony głównego miejsca zamieszkania również wygaśnie do końca kwietnia tego roku. Nowy system ma m.in. pozwolić usunąć przeszkody prawne utrudniające postępowanie w przypadkach nadmiernego zadłużenia, uprościć procedury w ramach istniejących przepisów oraz wspierać współpracę między kredytodawcami. Władze greckie rozważają możliwość opracowania systemu, który opierałby się w pierwszej kolejności na próbie polubownego rozwiązania sprawy na etapie przedsądowym, z wykorzystaniem środków elektronicznych, w celu osiągnięcia porozumienia co do restrukturyzacji długu. Pomyślnie wdrożenie nowych ram będzie w znacznym stopniu zależeć od rzeczywistego przyspieszenia i optymalizacji sądowych postępowań upadłościowych. Władze przygotowały wstępny zarys projektu ustawy. Dokument ten jest obecnie przedmiotem oceny i konsultacji z właściwymi instytucjami i oczekuje na dalsze uszczegółowienie.

- **Nadrabianie zaległości w rozpatrywaniu spraw dotyczących niewypłacalności gospodarstw domowych:** na koniec grudnia 2019 r. liczba zawisłych spraw dotyczących niewypłacalności gospodarstw domowych przekroczyła 86 000. Jest to o około 50 % więcej od zakładanego na koniec roku celu, co oznacza, że prawdopodobnie nie zostanie on osiągnięty. Do końca grudnia 2019 r. Grecja miała przedstawić kompleksowy plan działania w zakresie nadrabiania zaległości w rozpatrywaniu spraw dotyczących niewypłacalności gospodarstw domowych. Teraz władze zobowiązały się, że przedstawią go przed końcem marca 2020 r. Oczekuje się, że plan zawierać będzie różnorodne rozwiązania, które pozwolą na rzeczywiste skrócenie okresu między złożeniem sprawy do sądu i wysłuchaniem przez sąd oraz ułatwią kontrolowanie dopuszczalności przedstawianych dowodów. W tym kontekście należy zauważyć, że władze przedłożyły również projekt wniosku ustawodawczego w sprawie zapewnienia szkoleń sędziom sądów rejonowych, którzy orzekają w sprawach dotyczących niewypłacalności gospodarstw domowych.
- **Nadrabianie zaległości w zakresie wezwań do zapłaty na podstawie gwarancji państwowych:** władze greckie nasiliły swoje starania w tym zakresie i zobowiązały się przyspieszyć wdrażanie planu działania w celu nadrobienia wciąż znacznych zaległości w zakresie wezwań do zapłaty z tytułu gwarancji. W zaktualizowanym planie przewidziano, że do końca 2022 r. rozpatrzone zostaną wszystkie wezwania do zapłaty z tytułu gwarancji w odniesieniu do kredytów dla przedsiębiorstw, a do końca 2023 r. – w odniesieniu do kredytów dla osób fizycznych. Wypłata gwarancji ma następować niezwłocznie po rozpatrzeniu danego wezwania, a wyjątek od tej zasady stanowią: (i) wezwania, które są przedmiotem sporu i których nie można spłacić przed zakończeniem postępowania sądowego, oraz (ii) przypadki wymagające przedstawienia dodatkowej dokumentacji przez kredytodawcę. W takich przypadkach wypłata powinna nastąpić w ciągu jednego dodatkowego roku od momentu rozpatrzenia wezwania, a cały proces powinien zakończyć się przed końcem 2025 r. Przewiduje się, że koszt budżetowy planowanej ścieżki likwidowania zaległości zostanie uwzględniony w tegorocznej aktualizacji średnioterminowej strategii fiskalnej. Zapewnienie znacznej części płatności już w 2020 r., wykazanie się widocznymi wynikami do połowy roku oraz zbadanie dalszych możliwości rozpatrzenia jeszcze w 2023 r. gwarancji zaplanowanych na 2024 r. poprawiłoby skuteczność przedstawionego planu działania i stanowiłoby pozytywny sygnał dla systemu finansowego co do przyszłych płatności ze strony państwa.

- **Ochrona głównego miejsca zamieszkania:** popularność systemu ochrony głównego miejsca zamieszkania, czyli programu dotacji państwowych mających ułatwiać dłużnikom rozpoczęcie spłacania kredytów hipotecznych, pozostaje niewielka, a władze potwierdziły swoje zobowiązanie, że system ten wygaśnie pod koniec kwietnia 2020 r.
- **Aukcje elektroniczne:** do tej pory nie przeprowadzono kompleksowej analizy czynników, które ograniczają obecnie odsetek powodzenia aukcji elektronicznych, ani nie przedstawiono propozycji ewentualnych rozwiązań ustawodawczych. Władze mają świadomość istnienia przeszkód prowadzących do częstych niepowodzeń aukcji elektronicznych przeprowadzanych przez banki w celu upłynnienia zabezpieczenia i dokładają starań, aby wdrożyć działania mające zapobiegać przypadkom nadużyć proceduralnych, w szczególności poprzez opracowanie skutecznego mechanizmu postępowania w przypadku wniosków o korekty cen.
- **Inne inicjatywy:** instytucje Unii z zadowoleniem przyjmują fakt, że przywrócono uprzywilejowane podejście fiskalne do umarzania kredytów zagrożonych, które wygasło z końcem 2018 r., ponieważ zwiększy ono zachęty do restrukturyzacji długu. Władze zakończyły ocenę wdrażania zreformowanego kodeksu postępowania cywilnego, który ma zwiększyć skuteczność postępowań sądowych i przyspieszyć rozpatrywanie spraw w sądach cywilnych. Oczekuje się, że do połowy lipca 2020 r. władze sformułują ostateczne ustalenia i przedstawią ewentualne wnioski legislacyjne umożliwiające dalszą poprawę w tym zakresie.

Grecki fundusz stabilności finansowej nadal korzystał z praw własności w czterech bankach o znaczeniu systemowym. W ostatnim okresie sprawozdawczym koncentrował się na poprawie zarządzania bankami, ocenie ich modeli biznesowych i postępowach we wdrażaniu strategii wyjścia. Nie zakończono jeszcze dyskusji między funduszem a ministerstwem finansów dotyczących ewentualnego zaangażowania władz na ostatnim etapie zbycia oraz ochrony prawnej organów zarządzających i personelu funduszu. Zachowanie niezależności funduszu pozostaje podstawowym elementem procesu uzdrowienia sektora bankowego.

RYNEK PRACY, RYNKI PRODUKTOWE I KONKURENCYJNOŚĆ

Władze przygotowują obecnie nową krajową strategię na rzecz wzrostu gospodarczego. Będzie ona uwzględniać wnioski grupy wysokiego szczebla ⁽⁸⁾ i powinna zostać ukończona do połowy 2020 r. Oczekuje się, że strategia określi kompleksowe i praktyczne średnioterminowe priorytety reform w celu pobudzenia eksportu i inwestycji. Po przyjęciu w październiku 2019 r. ustawy o rozwoju władze przygotowują również prawodawstwo wtórne, konieczne do zapewnienia pełnej operacyjności nowych ram.

Władze zobowiązały się do zapewnienia konkurencyjności podczas corocznej rewaliaryzacji płacy minimalnej, zgodnie z krajowym wymogiem prawnym nakazującym zabezpieczenie siły nabywczej. Przy wsparciu technicznym Komisji Europejskiej w ramach projektu wdrażanego przez Bank Światowy przygotowywana jest ocena *ex post* ostatniej podwyżki płacy minimalnej oraz zniesienia stawek płac poniżej płacy minimalnej dla młodzieży, które miało miejsce w lutym 2019 r. Oczekuje się, że w czerwcu

⁽⁸⁾ W skład tej grupy wchodzić cieszący się renomą specjaliści, a przewodniczy jej laureat nagrody Nobla ekonomista Christopher Pissarides.

2020 r. – po przeprowadzeniu oceny *ex post* i konsultacji z partnerami społecznymi oraz otrzymaniu zaleceń niezależnego komitetu ekspertów – rząd ustali nowy poziom płacy minimalnej. Zgodnie z obowiązującymi przepisami decyzja ta powinna się opierać na analizie fundamentalnych parametrów gospodarczych i rzeczywistym dialogu z partnerami społecznymi.

Władze ukończyły realizację planu działania w zakresie walki z pracą nierejestrowaną na lata 2017–2019 (zobowiązanie szczegółowe na koniec 2019 r.) i przygotowują działania następce. W poprzednim planie działania promowano zintegrowane podejście do pracy nierejestrowanej, w tym środki mające na celu wzmocnienie współpracy między różnymi instytucjami oraz poprawę zdolności do wykrywania pracy nierejestrowanej. Władze opracowują obecnie działania następce do tego planu działania.

Władze przygotowały plan działania mający umożliwić rozszerzenie na cały kraj nowego modelu realizacji aktywnej polityki rynku pracy, czyniąc dalsze postępy we wprowadzaniu programu dochodów z solidarności społecznej, co stanowi zobowiązanie szczegółowe na koniec 2019 r. Zaktualizowany plan działania kładzie strategiczny punkt ciężkości na wspieranie długoterminowego i trwałego wzrostu zatrudnienia dzięki zintegrowanemu i ukierunkowanemu podejściu. Po zakończeniu projektu pilotażowego nowy model realizacji polityki zostanie rozszerzony na trzy inne regiony, a docelowo ma objąć cały kraj.

Władze greckie rozpoczęły ambitny plan kompleksowej reformy edukacji. Wykracza ona poza zobowiązania podjęte na forum Eurogrupy i ma wymiar makroekonomiczny i społeczny, ma bowiem rozwiązać problem niedopasowania umiejętności i przyspieszyć wzrost oraz ułatwić ograniczanie ubóstwa i poprawę sytuacji społecznej. Reforma koncentruje się na wyzwaniach takich jak poprawa jakości szkół publicznych, modernizacja kształcenia i szkolenia zawodowego oraz poprawa jakości instytucji szkolnictwa wyższego w celu usunięcia luki kompetencyjnej ⁽⁹⁾. Nowa ustawa o szkolnictwie wyższym ma na celu aktualizację zasad oceny i akredytacji instytucji szkolnictwa wyższego oraz uzależnienie finansowania szkół wyższych od osiąganych przez nie wyników. Oprócz tego zaplanowano szereg zmian w zakresie kształcenia obowiązkowego, m.in. przewidziano wprowadzenie obowiązkowej dwuletniej edukacji przedszkolnej.

Postępy w obszarze dyplomacji gospodarczej oraz ułatwień w handlu, które powinny wzmocnić wyniki Grecji w zakresie wywozu, zostały zahamowane z powodu niepełnych rozwiązań instytucjonalnych. Opóźniło się przyjęcie przepisów rozszerzających uprawnienia i obowiązki ministerstwa spraw zagranicznych o dyplomację gospodarczą. Oczekuje się, że zostaną wprowadzone w marcu 2020 r., podczas gdy sama strategia powinna być gotowa do kwietnia 2020 r. Aby władze mogły osiągnąć synergie oraz spójność polityki

⁽⁹⁾ Grecja zajmuje bardzo niską pozycję w rankingu państw UE pod względem dopasowywania umiejętności do potrzeb rynku pracy (jeden z aspektów europejskiego indeksu umiejętności): ma jeden z najwyższych w UE współczynników zatrudnienia poniżej kwalifikacji absolwentów szkół wyższych (31,6 %) i jeden z najwyższych poziomów niedopasowania kwalifikacji. Potwierdzają to również wyniki badania PISA, które wskazują, że Grecja plasuje się znacznie poniżej średniej OECD, jeśli chodzi o umiejętność czytania i pisanie, matematykę i nauki przyrodnicze. Co się tyczy edukacji cyfrowej, zaledwie 46 % osób w wieku 16–74 lat posiada przynajmniej podstawowe umiejętności cyfrowe, zaś 31 % nie posiada żadnych umiejętności cyfrowych (średnia unijna wynosi 17 %). Wspomniane wyzwania podkreślono również w sprawozdaniu krajowym na 2020 r. dotyczącym Grecji, które Komisja przyjęła w dniu 26 lutego 2020 r. równoległe z niniejszym sprawozdaniem (COM(2020) 507).

w tej dziedzinie, konieczne jest ustanowienie solidnych podstaw prawnych na potrzeby jednego organu centralnego oraz dostosowanie struktur międzyinstytucjonalnych.

Prace dotyczące licencji inwestycyjnych postępują w dużej mierze zgodnie z planem, pomimo pewnych opóźnień spowodowanych głównie przez czynniki pozostające poza kontrolą władz, a one same nadal podejmują wysiłki, by ukończyć reformę w przewidzianym terminie. Zwiększono zdolności administracyjne służb odpowiedzialnych za koordynację reformy oraz zapewniono dalsze wsparcie techniczne w zakresie pozostałych prac za pośrednictwem Komisji Europejskiej. Podpisanie umowy na dostawę systemu IT, która stanowi pierwszy krok w kierunku pełnego wdrożenia takiego systemu (zobowiązanie szczegółowe na koniec 2019 r.), opóźniło się ze względu na pozostające poza kontrolą władz komplikacje, jakie pojawiły się w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia. Postępują, z niewielkimi opóźnieniami, prace nad wdrożeniem przepisów ramowych dotyczących inspekcji (zobowiązanie szczegółowe na połowę 2020 r.). Ponadto władze nadal dokładają starań, aby pomimo pewnych opóźnień dotrzymać przewidziany na połowę 2020 r. termin realizacji zobowiązania szczegółowego dotyczącego uproszczenia procedur udzielania licencji w pozostałych sektorach gospodarki.

Władze dążą do zakończenia przeglądu klasyfikacji uciążliwości do połowy 2020 r. (czyli znacznie wcześniej, niż przewidywało to zobowiązanie szczegółowe na połowę 2021 r.) oraz pracują nad dalszymi środkami mającymi na celu poprawę zasad udzielania licencji środowiskowych oraz ram inspekcji. Podpisały umowę z doradcą technicznym, który ma im pomóc w dostosowaniu systemu klasyfikacji uciążliwości do systemu klasyfikacji środowiskowej, co umożliwi przyjęcie odpowiedniego prawodawstwa wtórnego do połowy 2020 r. Dodatkowe zaplanowane środki mające poprawić system udzielania licencji obejmują: uproszczenie procedury odnawiania i modyfikacji pozwoleń środowiskowych, certyfikację zewnętrznych konsultantów środowiskowych, reorganizację ram administracyjnych inspekcji oraz certyfikację inspektorów zewnętrznych. Ten ostatni środek będzie miał duże znaczenie dla wyeliminowania obecnych słabości systemu egzekwowania przepisów. Władze prowadzą obecnie przegląd przepisów wprowadzonych przez poprzednią administrację, aby zidentyfikować wszelkie potencjalne odchylenia od zasad reformy licencji inwestycyjnych i przyjąć wszelkie konieczne zmiany legislacyjne do września 2020 r. Ciągłe zaangażowanie właściwych służb koordynujących tę reformę w kontrolę przyszłego prawodawstwa oraz zwiększenie ich roli w tym zakresie zapewniłyby ciągłość tej reformy.

Zasadniczo realizacja projektu katastralnego przebiega pomyślnie, ale ze względu na wcześniejsze opóźnienia konieczne było dostosowanie terminów. Problem opóźnionych deklaracji majątkowych, który spowolnił proces inwentaryzacji katastralnej, został w dużej mierze rozwiązany i na większości obszarów można rozpocząć kolejny jej etap. Z uwagi na narosłe wcześniej opóźnienia trzeba było jednak zweryfikować plan działania dotyczący projektu katastralnego, aby w wiarygodny sposób zaktualizować harmonogramy i etapy pośrednie. W związku z tym termin zakończenia inwentaryzacji katastralnej został przesunięty z połowy 2021 r. na maj 2022 r., wraz z etapami pośrednimi. Projekt zachowuje zasadniczo odpowiednią dynamikę, a władze wykazują silne poczucie odpowiedzialności, co daje solidne podstawy do jego ostatecznego ukończenia. Co się tyczy kwestii instytucjonalnych, w celu przyspieszenia procesu tworzenia w pełni rozbudowanej agencji katastralnej (zobowiązanie szczegółowe na połowę 2020 r.) władze planują natychmiastowe otwarcie biur regionalnych w całej Grecji i uprawnienie ich do otwierania planowanych biur lokalnych niższego szczebla.

Poczyniono dalsze postępy w realizacji zobowiązań dotyczących greckiego rynku energetycznego: przedstawiono wstępnie propozycje zmienionych środków mających usunąć zastrzeżenia odnośnie do praktyk monopolistycznych do momentu pełnego wycofania węgla brunatnego oraz opracowano ogólną strategię w zakresie energii i klimatu. Jest to krok w kierunku wyeliminowania utrzymujących się problemów w zakresie konkurencji związanych z uprzywilejowanym dostępem Public Power Corporation do możliwości wytwarzania energii z węgla brunatnego oraz w kierunku zapewnienia zgodności z decyzją Komisji i wyrokiem Trybunału. Rozwiązanie problemu długotrwałych zniekształceń na rynku hurtowym (w tym środki zaradcze w zakresie zobowiązania do zaprzestania praktyk monopolistycznych, które będzie teraz obejmowało **zobowiązanie szczegółowe na koniec 2019 r.** poprzez uwzględnienie dodatkowych środków w sektorze energetycznym) zwiększy poziom konkurencji na greckim rynku energii elektrycznej, co stworzy podstawy dla dalszych inwestycji i ułatwi Grecji reformę sektora energetycznego. W tym kontekście należy zauważyć, że zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/1999 w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami na rzecz klimatu Grecja przyjęła krajowy plan w zakresie energii i klimatu. Przyjęła go w grudniu 2019 r., czyli wcześniej niż niektóre państwa członkowskie. W planie przedstawiono strategię energetyczną Grecji do 2030 r., przewidującą wczesną likwidację przedsiębiorstw produkujących energię z węgla brunatnego, oraz zasygnalizowano ambitne cele zwiększenia produkcji energii ze źródeł odnawialnych, poprawy efektywności energetycznej i zmniejszenia emisji CO₂. Aby zaradzić wyzwaniom społecznym związanym z transformacją sektora energetycznego, Grecję zachęca się do bliskiej współpracy z Komisją, m.in. w ramach planu inwestycyjnego na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu oraz mechanizmu sprawiedliwej transformacji.

Wdrażanie docelowego modelu rynku energii elektrycznej (zobowiązanie szczegółowe, którego termin realizacji przesunięto na połowę 2020 r.) przebiega w dużej mierze zgodnie z harmonogramem. Od czasu ostatniego sprawozdania Grecja poczyniła pewne postępy w tym zakresie, m.in. zatwierdziła zbiór przepisów dotyczących systemów rozliczeniowych na rynkach transakcji natychmiastowych. Niemal wszystkie pozostałe przepisy techniczne zostały przedłożone organowi regulacyjnemu do zatwierdzenia. Podjęto też dalsze prace w celu zapewnienia, by po uruchomieniu rynku transakcji natychmiastowych rynek lokalny został bez zbędnych opóźnień połączony z rynkiem bułgarskim i włoskim.

HELLEŃSKA KORPORACJA DS. AKTYWÓW I UDZIAŁÓW

Helleńska Korporacja ds. Aktywów i Udziałów nadal prowadzi prace w głównych obszarach objętych zobowiązaniami wobec Eurogrupy. Od opublikowania w listopadzie 2019 r. czwartego sprawozdania ze wzmocnionego nadzoru poczyniono dalsze postępy, jeżeli chodzi o ulepszenie ładu korporacyjnego w przedsiębiorstwach państwowych (co obejmowało m.in. przeglądy zarządów oraz politykę w zakresie wynagrodzeń). Ponadto korporacja w coraz większym stopniu kładzie nacisk na usprawnienia operacyjne w przedsiębiorstwach państwowych. Głównym wyzwaniem w tym zakresie będzie skuteczne rozwiązanie znacznych problemów operacyjnych i finansowych przedsiębiorstwa Hellenic Post oraz współpraca z władzami w celu sfinansowania planu restrukturyzacji, zgodnie z unijnymi przepisami dotyczącymi pomocy państwa. Władze silnie zaangażowały się w te ważne prace podjęte przez korporację oraz udzieliły jej wsparcia. W międzyczasie wprowadzono również mechanizm koordynacji między władzami a korporacją w odniesieniu do wszystkich przedsiębiorstw, sfinalizowano uprawnienia ośmiu przedsiębiorstw i przekazano je Komitetowi Rady Ministrów, trwają też prace nad aktualizacją wytycznych ministerialnych. Korporacja nadal wdraża swój plan strategiczny (**stałe zobowiązanie**) oraz

monitoruje kluczowe wskaźniki efektywności, które wprowadziła w odniesieniu do swoich jednostek zależnych. Jednym z głównych wyzwań pozostaje wykorzystanie pełnego potencjału portfela nieruchomości w spółce Public Properties Company, a wkrótce powinna się zakończyć kontrola przenoszenia dodatkowych aktywów. Przeniesienie aktywów olimpijskiego centrum sportowego (OAKA) (zobowiązanie szczegółowe na koniec 2018 r.) opóźni się ze względu na praktyczne komplikacje, które są nieuniknione z uwagi na status tej nieruchomości.

Władze utrzymały tempo procesu prywatyzacji, o czym świadczą znaczne postępy w realizacji szeregu transakcji. Podtrzymanie starań w tym zakresie będzie miało kluczowe znaczenie dla urzeczywistnienia tego projektu. Jak wspomniano w poprzednich sprawozdaniach, na harmonogram wymienionych niżej szandarowych projektów miały wpływ opóźnienia lub czynniki będące w dużej mierze poza kontrolą władz. Zasadniczo władze odnotowują ciągłe postępy w realizacji planu rozwoju aktywów (**stałe zobowiązanie**). W szczególności:

- **Hellinikon (zobowiązanie szczegółowe na koniec 2018 r.):** procedura przetargowa dotycząca udzielenia koncesji na prowadzenie kasyna może się opóźnić z przyczyn niezależnych od rządu, władze pracują jednak nad sfinalizowaniem pozostałych warunków wstępnych na potrzeby tej transakcji. Przyjęto przepisy prawa wtórnego dotyczące parku metropolitalnego, jego zagospodarowania i podziału na strefy. Zaangażowane w projekt podmioty osiągnęły porozumienie w sprawie podziału terenu Hellinikon, a władze starają się rozwiązać kilka zaległych kwestii dotyczących relokacji pozostałych użytkowników publicznych i prywatnych oraz legalizacji i rozbiórki istniejących budynków.
- **Przystań Alimos (zobowiązanie szczegółowe na połowę 2019 r.):** w dniu 26 czerwca 2019 r. grecki trybunał obrachunkowy zatwierdził procedurę przetargową. Opóźnienia w zamknięciu transakcji od strony finansowej wynikają przede wszystkim z konieczności zapewnienia bankom wystarczającej ilości czasu na przeprowadzenie analizy *due diligence*, jakiej wymaga ta transakcja.
- **Hellenic Petroleum (zobowiązanie szczegółowe na połowę 2019 r.):** jako że nie powiodła się planowana sprzedaż udziałów większościowych, nieuniknione są znaczne opóźnienia zamknięcia finansowego. Zmienioną strukturę i harmonogram należy ustalić w oparciu o kryterium największej wartości handlowej i strategicznej dla Grecji. Władze nie podjęły jeszcze decyzji odnośnie do stosowanego podejścia, oczekuje się jednak, że do marca 2020 r. przedstawią wstępny harmonogram.
- **Sprzedaż 30 % międzynarodowego portu lotniczego w Atenach (zobowiązanie szczegółowe na koniec 2019 r.):** procedura przetargowa przebiega prawidłowo. W dniu 31 stycznia 2020 r. rada dyrektorów Funduszu Rozwoju Aktywów Republiki Greckiej (TAIPED) zdecydowała, że dziewięć podmiotów inwestycyjnych kwalifikuje się do udziału w etapie składania wiążących ofert, który tym samym się rozpoczął. Przewiduje się, że sfinalizowanie finansowej strony tej transakcji nastąpi przed końcem roku.
- **Public Gas Corporation (zobowiązanie szczegółowe na koniec 2019 r.):** w listopadzie 2019 r. przyjęto niezbędne przepisy na potrzeby częściowego podziału spółki oraz sprzedaży wszystkich udziałów, jakie posiada w niej TAIPED (tzn. 65 %).

Dnia 9 grudnia 2019 r. rozpoczęto międzynarodowy przetarg dotyczący DEPA Infrastructure, w którym TAIPED oraz Hellenic Petroleum występują w charakterze współsprzedających (oferujących 100 % kapitału zakładowego DEPA Infrastructure). Natomiast 23 stycznia 2020 r. rozpoczęto międzynarodowy przetarg na sprzedaż 65 % kapitału zakładowego DEPA Commercial.

- **Egnatia (zobowiązanie szczegółowe na koniec 2019 r.):** Długoterminową koncesję autostrady Egnatia charakteryzują regularne opóźnienia i problemy, które wskazują na brak odpowiedzialności za to przedsięwzięcie. Władze podkreśliły, że są zdeterminowane przeprowadzić tę transakcję. Od czasu ostatniego sprawozdania ze wzmocnionego nadzoru uruchomiono trzy punkty poboru opłat za przejazd, a instytucjom przedstawiono szczegółowy plan działania z dokładnym harmonogramem realizacji wymaganych zaległych działań do maja 2020 r. Plan działania zaczęto już wdrażać i duże znaczenie będzie miało oparcie się na dotychczasowych postępach i terminowe podjęcie wszystkich niezbędnych kroków, zanim upłynie zmieniony termin składania wiążących ofert w dniu 26 czerwca 2020 r.
- **Porty regionalne (zobowiązanie szczegółowe na koniec 2019 r.):** władze są pozytywnie nastawione do zapewnienia możliwości wyboru formy transakcji prywatyzacji (np. przeniesienie koncesji, sprzedaż kapitału), tak aby można było wybrać najdogodniejszą formę w przypadku każdego portu. Parlament przyjął odnośne zmiany prawne w dniu 12 lutego, a TAIPED rozpoczął proces rekrutacji konsultantów zewnętrznych na potrzeby sprzedaży udziałów kapitałowych w czterech portach.

ADMINISTRACJA PUBLICZNA

Władze podejmują działania na rzecz rozwoju administracji cyfrowej, która należy do najsłabiej rozwiniętych w UE. Oczekuje się, że pomimo pewnych opóźnień do marca 2020 r. zostanie ukończona nowa „biblia cyfryzacji” przedstawiająca projekty dotyczące administracji publicznej oraz środki mające poprawić ogólne wyniki w zakresie cyfryzacji. Do jej skutecznego wprowadzenia w życie potrzebne będzie jasne określenie ról i obowiązków w ramach administracji. Odnotowuje się postępy w realizacji ważnych projektów takich jak utworzenie jednolitej platformy usług elektronicznych (gov.gr), poprawa interoperacyjności systemów publicznych oraz uproszczenie i cyfryzacja procedur istotnych dla obywateli. Kolejnym priorytetem dla Grecji powinno być również dalsze uproszczenie procedur stanowiących obciążenie dla przedsiębiorstw.

Postępują prace nad powołaniem stałych sekretarzy w administracji publicznej i wznowiony został proces wyboru dyrektorów. Władze oczekują, że do marca 2020 r. zakończy się proces nominacji na stanowiska stałych sekretarzy, natomiast do sierpnia 2020 r. zostaną obsadzone stanowiska dyrektorskie. Kluczowe znaczenie będzie miało zapewnienie, by zmiany prawne dotyczące przyszłych nominacji na dyrektorów i szefów oddziałów zabezpieczały w tym procesie rolę Najwyższej Rady Doboru Kadr Cywilnych (ASEP).

Władze poczyniły pewne postępy w pracach nad otwartą procedurą naboru na stanowiska kierownicze wyższego szczebla w podmiotach sektora publicznego ⁽¹⁰⁾, która ma zostać sfinalizowana do maja 2020 r. Wprowadzenie otwartej procedury naboru jako standardowego rozwiązania w przypadku tych podmiotów prawnych będzie miało zasadnicze znaczenie dla wzmocnienia ich profesjonalnego zarządzania i będzie jasnym wezwaniem do dalszego odpolitycznienia administracji publicznej. Przypadki, w których niektóre podmioty nie podlegają – ze względu na swoją szczególną rolę w polityce publicznej – tym standardowym ramom, należy ograniczać do minimum, opierając się na przejrzystych kryteriach. Należy też zapewnić, by ramy umożliwiały skuteczne zarządzanie tymi podmiotami.

Władze czyniły stale postępy w pracach nad strategią zarządzania zasobami ludzkimi. Ukończono też prace nad większością elektronicznych schematów organizacyjnych i opisów stanowisk pracy, co było zobowiązaniem szczegółowym na koniec 2019 r. W inicjatywę tę nie zostały jednak jeszcze w pełni włączone niektóre duże podmioty (w tym fundusz ubezpieczeń społecznych (EFKA) oraz fundusz zatrudnienia (OAED)), a ich pełne uczestnictwo powinno stanowić dla władz priorytet z uwagi na przewidziany termin wprowadzenia do końca kwietnia 2020 r. Program mobilności pracowników i ocena wyników zostały na dobre wprowadzone w całej administracji publicznej i planuje się pewne dostosowania w celu dalszej poprawy ich skuteczności. W październiku 2019 r. władze wprowadziły ramy umożliwiające podmiotom sektora publicznego powiązanie każdego z pracowników z konkretnym opisem stanowiska pracy, dzięki czemu stworzono powiązanie z centralnym urzędem ds. wynagrodzeń. Oczekuje się, że do kwietnia 2020 r. władze zweryfikują pełną zgodność z tymi ramami.

Władze planują usprawnienie systemu doboru personelu oraz ustalenie spójnego podejścia umożliwiającego usprawnienie systemu klasyfikacji stanowisk pracy. Powołano komisję, która ma się zająć przeglądem ustawy o Najwyższej Radzie Doboru Kadr Cywilnych (ASEP) w celu uproszczenia i przyspieszenia procesu rekrutacji. W tym kontekście ważne jest, by w ramach planowanej reorganizacji ASEP wzmocnić również jej zdolność do skutecznego wykonywania nowo powierzonych jej obowiązków, takich jak nadzorowanie procesu doboru kadry kierowniczej w administracji publicznej.

Zgodnie z zobowiązaniem szczegółowym władze potwierdziły zamiar przyjęcia do połowy 2020 r. nowej ustawy ujednolicającej kodeks prawa pracy i kodeks przepisów regulacyjnych pracy. Władze są bardzo zaangażowane w tę inicjatywę, ponieważ postrzegają proces ujednolicania przepisów jako możliwość przeprowadzenia gruntownego przeglądu obowiązujących ram prawnych. W tym zakresie pomocnych będzie wiele przepisów państwowej ustawy wykonawczej, a także ponowne ustanowienie centralnej komisji kodyfikacyjnej. Ze względu na złożoność zadania ważne jest również, by przeznaczyć na nie wystarczające zasoby.

Nowe przepisy państwowej ustawy wykonawczej w sprawie dobrego stanowienia prawa weszły w życie w styczniu 2020 r. Oczekuje się, że poprawią jakość prawodawstwa oraz znacznie ograniczą liczbę poprawek na ostatnią chwilę. Nowe ramy prawne obejmują kompleksowe oceny skutków, standardowe konsultacje publiczne oraz wzmocnioną kontrolę jakości. Jednocześnie zapewnione zostaną odpowiednie szkolenia dla wybranych

⁽¹⁰⁾ W Grecji wspomniane jednostki sektora publicznego nazywane są podmiotami prawa publicznego oraz podmiotami prawa prywatnego.

pracowników. Wspomniana inicjatywa może znacznie zwiększyć przejrzystość i spójność procesu stanowienia prawa, co będzie miało pozytywny wpływ na klimat inwestycyjny, dlatego niezwykle istotne będzie jej rzetelne wdrożenie. Ustawa zawiera również przepisy dotyczące przekazywania uprawnień do podpisywania aktów ze szczebla politycznego na szczebel administracyjny. Przepisy te weszły w życie w lutym 2020 r. Szacuje się, że po ich wdrożeniu, około 80 % wszystkich decyzji podejmowanych w poszczególnych ministerstwach będzie odtąd podpisywanych na szczeblu dyrektora generalnego.

Zatrudnianie stałych pracowników postępuje zgodnie z planem zatrudnienia, wolniej rośnie liczba pracowników zatrudnionych na czas określony i oczekuje się, że w 2020 r. poziom ten jeszcze spadnie. Z wstępnych danych wynika, że liczba stałych urzędników zatrudnionych w 2019 r. była znacznie niższa niż liczba pracowników, którzy odeszli, głównie z powodu przejścia na emeryturę. Oczekuje się, że w 2020 r. liczba pracowników zatrudnionych na czas określony zmniejszy się za sprawą planowanego przekształcenia tymczasowych stanowisk nauczycieli i asystentów domowych w stanowiska stałe, zgodnie z planem zatrudnienia. Na poziomie operacyjnym władze planują działania na rzecz wzmocnienia zdolności w zakresie monitorowania i sterowania w odniesieniu do pracowników zatrudnionych na czas określony.

Nowe przepisy dotyczące wynagrodzeń budzą zastrzeżenia co do integralności jednolitej siatki płac, poczyniono jednak postępy we wzmacnianiu centralnej kontroli nad tą siatką i nad procedurami zatrudnienia. Szereg zmian prawnych wprowadziło dalsze wyjątki od jednolitej siatki płac, w szczególności pod względem dodatków. Aby zlikwidować ryzyka dla integralności siatki płac, władze postanowiły w pierwszej kolejności ustanowić międzyministerialną komisję, która otrzymała zadanie zapewnienia ogólnej spójności i wzmocnienia kontroli. Rozważane są też dodatkowe środki, które pomogłyby w dalszym stopniu ograniczyć istniejące ryzyko. Wśród pozytywów należy wskazać fakt, że niedawno przyjęte prawodawstwo pierwotne umożliwiające reorganizację centralnego urzędu ds. wynagrodzeń umożliwiło wdrożenie znacznie opóźnionego projektu informatycznego, który ma na celu ustanowienie zintegrowanego, w pełni elektronicznego systemu wypłaty wynagrodzeń dla wszystkich pracowników sektora instytucji rządowych i samorządowych. Władze zastanawiają się, w jaki sposób należy przeprowadzić ostatni etap tej reformy, który przewiduje upoważnienie wspomnianego urzędu do wykonywania również zadań w zakresie rozliczania wynagrodzeń.

SPRAWIEDLIWOŚĆ

Trwa stopniowe przechodzenie na obowiązkowe elektroniczne składanie i przetwarzanie dokumentów prawnych, w pierwszej kolejności w sądach administracyjnych, co stanowi zobowiązanie szczegółowe na koniec 2019 r. Ze względu na złożoność tego projektu uzgodniono uprzednio, że pełne jego wdrożenie we wszystkich sądach przed końcem 2019 r. nie jest technicznie wykonalne i że zobowiązanie to będzie oceniane na podstawie postępów czynionych w drugiej fazie tworzenia zintegrowanego systemu zarządzania sprawami sądowymi, którego pełne wdrożenie ma nastąpić w ciągu 36 miesięcy od uruchomienia odnośnej umowy z wykonawcą.

Postępują, choć z pewnymi opóźnieniami, prace dotyczące zaproszenia do składania ofert na potrzeby drugiej fazy tworzenia zintegrowanego systemu zarządzania sprawami sądowymi, co stanowi zobowiązanie szczegółowe na połowę 2020 r. Po opóźnieniach spowodowanych zmianami zarządzania wewnętrznego władze zobowiązały się, że już wkrótce opublikują to zaproszenie. Ze względu na dotychczasowe opóźnienia pełna

realizacja drugiej fazy wprowadzania wspomnianego systemu w pierwotnie zakładanym terminie, tj. do połowy 2020 r., nie jest technicznie możliwa. Należy zatem ocenić to zobowiązanie w oparciu o założenie, że odpowiednia procedura przetargowa zostanie sfinalizowana do końca 2020 r., oraz o 36-miesięczny plan realizacji i ukończenia projektu, przewidziany w projekcie dokumentacji przetargowej.

W następstwie przyjęcia szeregu zmian prawnych obowiązkowe ramy mediacji, których wprowadzenie w życie odkładano już dwa razy, są stopniowo wdrażane. Przyjęte w listopadzie 2019 r. przepisy wprowadziły zreformowane ramy mediacji, w których zmieniono kategorie sporów podlegających obowiązkowej mediacji oraz minimalny koszt mediacji, jak również zmodyfikowano szereg aspektów proceduralnych i technicznych. Pierwszy etap wdrażania obowiązkowej mediacji rozpoczął się w dniu 15 stycznia 2020 r. i objął określone kategorie sporów z zakresu prawa rodzinnego. Drugi etap zostanie uruchomiony w marcu 2020 r. i rozszerzy mediację na postępowania zwykłe w pierwszej instancji.

Nowo utworzony krajowy urząd ds. przejrzystości stopniowo się rozbudowuje, trwa również realizacja krajowego planu działania w dziedzinie walki z korupcją. Urząd ma być w pełni operacyjny w listopadzie 2020 r. Realizacja krajowego planu działania przebiega zasadniczo zgodnie z założeniami, choć nadal nie podjęto pewnych kluczowych decyzji. Np. ramy prawne regulujące działalność biura ds. odzyskiwania mienia i biura ds. zarządzania mieniem są nadal na etapie prac redakcyjnych, co oznacza dalsze opóźnienia we wprowadzaniu tego kluczowego instrumentu w walce z korupcją. Zasadnicze znaczenie będzie miało ściśle monitorowanie wdrażania tych ram, w tym przepisów dotyczących finansowania partii politycznych, zwalczania przestępstw finansowych i audytu wewnętrznego.

Pozytywnie ocenia się poprawki ustawy zmieniającej kodeks karny i kodeks postępowania karnego, choć nie bez pewnych zastrzeżeń. Przyjęta w czerwcu 2019 r. poprawka legislacyjna zmieniła kwalifikację prawną przekupstwa czynnego z przestępstwa na wykroczenie. Mimo iż zmianę tę wycofano w listopadzie 2019 r., ma ona wpływ na szereg toczących się spraw (więcej informacji na ten temat można znaleźć w sprawozdaniu krajowym na 2020 r.). Władze powołały specjalną komisję, która ma ułatwić wdrożenie pozostałych zaleceń Grupy Państw Przeciwko Korupcji w obszarze kodeksów karnych do końca 2020 r. Krajowy urząd ds. przejrzystości będzie miał w tej komisji status obserwatora.